

RP 8/2023 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 87 e § i lagen om främjande av integration

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om främjande av integration ändras. Enligt den lagen ska staten ersätta kommunen för de kostnader för främjande av integration som anges i lagen. Fram till utgången av 2022 har kommunen kunnat orsakas kostnader bland annat för ordnandet av sådana tjänster som ingick i de social- och hälsovårdstjänster som kommunen tillhandahöll. Kommunen ska ansöka om ersättningar senast inom två år från utgången av det kalenderår under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum. För att kunna ansöka om ersättningar kan kommunen behöva uppgifter från det välfärdsområde som i nuläget ansvarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Kommunen har rätt att av välfärdsområdet få uppgifter om en person för vilken det har producerats tjänster som under 2022 orsakat kommuner sådana kostnader som ersätts med stöd av lagen om främjande av integration. Alla kommuner har inte ansökt om ersättningar för 2021 före utgången av 2022. Kommunen har dock ännu under 2023 möjlighet att söka ersättning för kostnader som uppkommit 2021. Därför föreslås det i denna proposition att lagen ändras så att kommunen har rätt att av välfärdsområdet på motsvarande sätt också få de nödvändiga uppgifter som gäller 2021.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 november 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
3 Målsättning	4
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	4
5 Remissvar	5
6 Ikraftträdande.....	6
7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	6
LAGFÖRSLAG	8
Lag om ändring av 87 e § i lagen om främjande av integration.....	8
BILAGA	9
PARALLELLTEXT	9
Lag om ändring av 87 e § i lagen om främjande av integration.....	9

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Ansvar för ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet överfördes till välfärdsområdena den 1 januari 2023. På grund av överföringen av organiseringsansvaret ändrades lagen om främjande av integration (1386/2010), nedan *integrationslagen*, genom lag 936/2022 så att det föreskrivs om välfärdsområdets roll i främjandet av integration, om de ersättningar som välfärdsområdet får samt om tillgången till information bland annat mellan kommunen och välfärdsområdet. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2023.

Enligt integrationslagen betalar staten ersättning till kommunen och välfärdsområdet för sådana kostnader som har orsakats av främjande av integration och som anges i lagen. Kommunen eller välfärdsområdet ska söka ersättning genom en ansökan hos närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) inom två år från utgången av det kalenderår under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum. Kommunen kan retroaktivt söka ersättning också för sådana kostnader som har uppkommit för kommunen av ordnandet av sådana tjänster som fram till utgången av 2022 ingick i de social- och hälsovårdstjänster som kommunen tillhandahöll.

För att kunna söka ersättningarna kan kommunen behöva uppgifter från det välfärdsområde som för närvarande ansvarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. För att göra det möjligt att söka ersättning för kostnader stiftades 87 e § i integrationslagen, enligt vilken kommunen har rätt att av välfärdsområdet få nödvändiga uppgifter om de kostnader som uppkommit för kommunen 2022. Kommunerna gavs anvisningar om att före utgången av 2022 söka ersättning för kostnader som uppkommit 2021 och i så stor utsträckning som möjligt också för kostnader som uppkommit 2022, eftersom de uppgifter som gäller klienterna inom social- och hälsovården överfördes från kommunerna till välfärdsområdena i samband med överföringen av ansvaret att organisera social- och hälsovården. Lagförslaget om lag 936/2022 godkändes i riksdagen den 28 oktober 2022 och lagen stadfästes den 25 november 2022 vid Republikens Presidents sammanträde. Senare har det dock framgått att alla kommuner inte har ansökt om ersättningar för 2021 före utgången av 2022. Således bör rätten att få uppgifter utvidgas så att kommunen har möjlighet att få uppgifter från välfärdsområdet också i fråga om de kostnader som kommunen orsakats 2021.

Det är fråga om en teknisk ändring i lagen och i övrigt är det inte nödvändigt att ändra de grunder som anges i lagen.

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet.

Utkastet till regeringens proposition var på remiss från den 4 april till den 2 maj 2023 i den offentliga utlåtandetjänsten.

Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten under adressen [valtioneuvosto.fi/sv/projekt/identifieringskod TEM016:00/2023](https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt/identifieringskod/TEM016:00/2023).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Syftet med den gällande integrationslagen är att stödja och främja integration och invandrades möjligheter att aktivt delta i samhällsverksamheten i Finland. Dessutom är syftet med lagen att

främja jämlikhet och likabehandling och en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper. I främjandet av integration deltar flera myndigheter: bland annat ministerier, närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, välfärdsområdena och kommunerna.

I 6 kap. i integrationslagen föreskrivs det om ersättning för kostnader. Kommunen orsakas kostnader på grund av ordnande av mottagande och av tjänster och åtgärder som främjar integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom., det vill säga särskilt de som får internationellt skydd och deras familjemedlemmar. Staten ersätter kommunerna och välfärdsområdena för de kostnader som orsakas av åtgärder som ordnats för främjande av integration av invandrare enligt integrationslagen. Kommunerna och välfärdsområdena är har rätt till ersättningar som staten betalar på det sätt som föreskrivs i 6 kap. i integrationslagen.

Enligt 54 § 1 mom. i integrationslagen ska kommunen söka ersättning enligt 6 kap. för de kostnader som orsakats den genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret. Ersättning för kostnaderna ska sökas senast inom två år från utgången av det kalenderår under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

Kostnaderna ersätts inte om ersättning söks senare än inom två år. Två år kan anses vara en tillräcklig tid för att söka ersättning. För att ersättning ska kunna betalas ut ska ansökan preciseras genom att specificera de kostnader för vilka ersättning söks. Till ansökan om ersättning ska också fogas verifikat eller någon annan tillräcklig utredning över kostnaderna alltid när det är möjligt. Det kan vara nödvändigt att till ansökan om ersättning foga till exempel ett läkarutlåtande eller någon annan utredning som en yrkesutbildad person inom social- och hälsovården har gett. Utvecklings- och förvaltningscentret kan vid behov göra inspektioner för att verifiera kostnaderna till exempel genom stickprov.

Enligt integrationslagen är en förutsättning för ersättning av specialkostnader att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat ett beslut om ersättningen. Kommunen kan behöva uppgifter av välfärdsområdet när den ansöker om närings-, trafik - och miljöcentralens nämnda beslut och när den ansöker om ersättning hos utvecklings- och förvaltningscentret.

Kommunen kan söka ersättning för kostnader som uppkommit före utgången av 2022 ännu under 2023 och 2024, då välfärdsområdet ansvarar för de uppgifter som gäller social- och hälsovården, och ersättningar därmed kan betalas också till välfärdsområdena. Som det beskrivs ovan, har det framgått att alla kommuner inte har sökt ersättningar för 2021 före utgången av 2022. Kommunen har under 2023 möjlighet att söka ersättning för kostnader som uppkommit 2021. Således bör rätten att få uppgifter utvidgas så att kommunen har möjlighet att få uppgifter från välfärdsområdet också i fråga om de kostnader som kommunen orsakats 2021.

3 Målsättning

Syftet med den föreslagna ändringen av integrationslagen är att göra det möjligt för kommunen att av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att söka ersättning för kommunens kostnader också för 2021.

4 Förslagen och deras konsekvenser

Enligt den föreslagna ändringen av integrationslagen ska kommunen också för 2021 ha rätt att av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att söka ersättning för kostnader som uppstått före utgången av 2022. Eftersom kommunen med stöd av den gällande integrationslagen har möjlighet att söka ersättning retroaktivt två år efter det att kostnaderna uppkommit, föreslås det att det i fortsättningen ska vara möjligt för kommunen att av välfärdsområdet få

också uppgifter som gäller 2021. Rätten att få uppgifter gäller sådana uppgifter som välfärdsområdet de facto har. Klientdatasystemen inom social- och hälsovården överfördes från kommunerna till välfärdsområdena den 1 januari 2023, och därför finns uppgifterna om de social- och hälsovårdstjänster som kommunen tillhandahållit 2021 nuförtiden i välfärdsområdets system. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och inom en skälig tid med iakttagande av den allmänna lagstiftningen.

Den föreslagna ändringen bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser. Enligt den gällande integrationslagen kan kommunen före utgången av 2023 söka ersättning för de kostnader som orsakats kommunen före utgången av 2021. Den föreslagna ändringen ändrar inte den gällande lagen till denna del, och därför har den nu föreslagna ändringen inga ekonomiska konsekvenser.

Propositionen bedöms ha smärre konsekvenser för myndigheternas verksamhet när det gäller utbyte av uppgifter mellan kommunen och välfärdsområdet. Det kan bedömas att kommunerna i slutet av 2023 kommer att till välfärdsområdena lämna flera begäranden om uppgifter på basis av vilka kommunerna ansöker om beslut hos närings-, trafik- och miljöcentralerna och ersättningar hos utvecklings- och förvaltningscentret. I denna proposition föreslås det dock inga ändringar i myndighetsuppgifterna i anslutning till ansökan om ersättning, och ändringen i fråga om rätten att få uppgifter förutsätter således inga tilläggsresurser. För att göra verkställigheten smidigare föreslås det att lagen träder i kraft den 1 november 2023.

Även kommunerna i landskapet Åland kan söka ersättningar för kostnader enligt integrationslagen. Den föreslagna ändringen har dock inga konsekvenser för kommunerna i landskapet Åland, eftersom Åland inte har några välfärdsområden.

5 Remissvar

Regeringens proposition var på remiss mellan den 4 april och 2 maj 2023. Utlåtande begärdes bland annat av andra ministerier, centrala myndigheter, kommuner och välfärdsområden. Sammanlagt 28 yttranden lämnades in. Yttranden lämnades av följande instanser: inrikesministeriet, miljöministeriet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Satakunta, Ålands landskapsregering, städerna Tavastehus, Lieksa, Seinäjoki, Kotka, Idensalmi, Jyväskylä, Villmanstrand, Forssa, Helsingfors, Rovaniemi och Björneborg, kommunerna Sysmä, Marttila, Posio, Teuva och Janakkala, Egentliga Finlands välfärdsområde, Norra Savolax välfärdsområde, Storå kommun, Vanda och Kervo välfärdsområde, samkommunen för social- och hälsovård i Mellersta Nyland och Satakunta välfärdsområde. Dessutom meddelade kommunikationsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, försvarsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet och Dataombudsmannens byrå att de inte har något att yttra i ärendet.

I utlåtandena ansågs det allmänt att den föreslagna ändringen kan understödhas och att den är behövlig, och det ansågs vara viktigt att kommunerna ges möjlighet att få nödvändiga uppgifter av välfärdsområdena också i fråga om 2021. I utlåtandena ansågs det vara viktigt att tillgången till information tryggas för den tid för vilken kommunen har rätt att få ersättning för kostnader enligt integrationslagen.

I utlåtandena från Satakunta och Egentliga Finlands välfärdsområden lyftes det fram att välfärdsområdet kan lämna ut endast sådana uppgifter till kommunen som gäller 2021 och 2022 som välfärdsområdet de facto har. Dessutom lyfte Teuva kommun fram att det i motiveringen vore bra att påpeka att välfärdsområdet utan dröjsmål ska lämna uppgifterna till kommunerna när kommunerna begär dem. Syftet med den föreslagna ändringen är att möjliggöra att kommunen har rätt att av välfärdsområdet få nödvändiga uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller

3 mom. i integrationslagen och för vilken det har producerats sådan service 2021 som har orsakat kommunen kostnader för vilka kommunen kan ansöka om ersättning enligt integrationslagen. Rätten att få uppgifter gäller sådana uppgifter som välfärdsområdet de facto har – särskilt uppgifter som i samband med överföringen av social- och hälsovårdens kundinformationssystem överfördes från kommunen till välfärdsområdet den 1 januari 2023. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och inom en skälig tid med iakttagande av den allmänna lagstiftningen. Motiveringen till propositionen har preciserats utifrån utlåtandena. Paragrafens ordalydelse har också preciserats i språkligt hänseende.

Ålands landskapsregering lyfte i sitt yttrande fram att Åland har lagstiftningsbehörighet i integrationsfrämjande frågor inom sitt område och att landskapsregeringen inte har något att yttra om utkastet till proposition, eftersom den föreslagna ändringen inte påverkar kommunerna på Åland då Åland inte har några välfärdsområden.

6 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 november 2023.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Nödvändiga uppgifter enligt 87 e § i integrationslagen kan utöver identifierings- och kontaktuppgifter också anses vara uppgifter om de tjänster som en person har fått, för att kommunen ska kunna ansöka om ersättning för dem. Skyddet för personuppgifter i anslutning till 87 e § i integrationslagen bedöms mer ingående i regeringens proposition till riksdagen med lagar om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, lagen om främjande av integration och lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 84/2022 rd). Den bedömning som gjordes i den propositionen med avseende på grundlagen och de grundläggande fri- och rättigheterna är tillämplig också på denna proposition. I denna regeringsproposition föreslås det att kommunens rätt att få uppgifter utvidgas tidsmässigt i fråga om ett år.

Överlåtelse av uppgifter enligt 87 e § i integrationslagen gäller uppgifter som har samband med ersättning för kostnader för sådana tjänster som kommunen har tillhandahållit under den tid kommunen hade ansvaret för att ordna social- och hälsovård. I de fallen är behandlingen nödvändig enligt artikel 9.2 h i EU:s allmänna dataskyddsförordning ((EU) 2016/679) för förvaltningen av hälso- och sjukvårdstjänster och social omsorg och deras system. Vid behandlingen av personuppgifter iaktas villkoren i artikel 9.3. Eftersom vissa ersättningar, såsom ersättningar för specialkostnader, betalas på basis av de faktiska kostnaderna och eftersom om dem ansöks om ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen, behövs också personuppgifter för ansökningarna. Rätten att få uppgifter i anslutning till ansökan om ersättning är nödvändig, så att kommunen ska kunna söka ersättning enligt integrationslagen för vissa kostnader som har orsakats av den service som ordnats för den person som uppgifterna gäller. I den föreslagna 87 e § i integrationslagen föreskrivs det exakt och noggrant avgränsat om vem som har rätt att få personuppgifter, av vem aktören har rätt att få personuppgifterna och om att den instansen också har skyldighet att överlåta uppgifterna, samt om användningsändamålen för de uppgifter som fås och om att uppgifterna ska vara nödvändiga.

Med stöd av det som anges ovan kan de föreslagna lagarna enligt regeringens uppfattning stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 87 e § i lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av integration (1386/2010) 87 e §, sådan den lyder i lag 936/2022, som följer:

87 e §

Utlämnande av uppgifter från välfärdsområdet till kommunen

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för sökande av sådan ersättning som avses i 54 § 1 mom. om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. för vilken det producerats tjänster som under 2021 eller 2022 orsakat kommunen sådana kostnader för vilka den kan ansöka om i 46, 47, 48, 49 eller 51–53 § avsedda ersättningar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 31 augusti 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Inrikesminister Mari Rantanen

Lag

om ändring av 87 e § i lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av integration (1386/2010) 87 e §, sådan den lyder i lag 936/2022, som följer:

Gällande lydelse

87 e §

Utlämnande av uppgifter från välfärdsområdet till kommunen

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 54 § 1 mom. om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. för vilken det producerats tjänster som under 2022 orsakat kommunen sådana kostnader för vilka kommunen kan ansöka om i 46, 47, 48, 49 eller 51–53 § avsedda ersättningar.

Föreslagen lydelse

87 e §

Utlämnande av uppgifter från välfärdsområdet till kommunen

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för *sökande av sådan ersättning* som avses i 54 § 1 mom. om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. för vilken det producerats tjänster som under 2021 eller 2022 orsakat kommunen sådana kostnader för vilka *den* kan ansöka om i 46, 47, 48, 49 eller 51–53 § avsedda ersättningar.

Denna lag träder i kraft den 20 .
